

PREZENTACJA WALORÓW PRZYRODNICZYCH NA SZLAKACH KAJAKOWYCH POWSTAŁYCH W RAMACH PROJEKTU "ŁĄCZY NAS BUG - UTWORZENIE TRANSGRANICZNYCH KAJAKOWYCH SZLAKÓW KAJAKOWYCH"

This document has been published with the financial support of the European Union within the framework of the Cross-border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020. The responsibility for the content of this publication lies solely with the Municipality of Drohiczyn and can under no circumstances be regarded as reflecting the opinion of the European Union, the MA or the Joint Technical Secretariat of the Cross-border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020.

Funded by
the European Union

PO CO CHRONIĆ PRZYRODĘ?

- Przyroda to skomplikowany układ obejmujący świat żywych organizmów wraz z ich fizycznym środowiskiem życia, powiązany niezliczonymi zależnościami i procesami przyrodniczymi
- Układ ten jest na ogół nietrwały, ulega przekształceniom zarówno w wyniku procesów naturalnych jak i wskutek działalności człowieka
- Ochrona przyrody **ma na celu przeciwdziałanie ubożeniu zasobów przyrody**, ograniczając zagrożenia wynikające przede wszystkim z działalności człowieka
- Przyrodę trzeba chronić ponieważ **pełni funkcje ekologiczne, podtrzymujące życie roślin, zwierząt i innych organizmów**
- Jej prawidłowe funkcjonowanie **ma także znaczenie społeczne, decydujące o jakości życia człowieka**

FORMY OCHRONY PRZYRODY W POLSCE

- Ochrona przyrody regulowana jest przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
- W jej rozumieniu **ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody tj.:**
 - dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów
 - roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową
 - zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia
 - siedlisk przyrodniczych
 - siedlisk roślin, zwierząt i grzybów zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych
 - tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt
 - krajobrazu
 - zieleni w miastach
 - zadrzewień

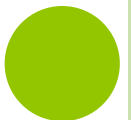
FORMY OCHRONY PRZYRODY W POLSCE

- Parki narodowe (23)
- Rezerваты przyrody
- Parki krajobrazowe
- Obszary chronionego krajobrazu
- Użytki ekologiczne
- Stanowiska dokumentacyjne
- Zespoły przyrodniczo krajobrazowe
- Pomniki przyrody
- Natura 2000

FORMY OCHRONY PRZYRODY W UKRAINIE

- Parki narodowe (56)
- Rezerваты
- Parki krajobrazowe
- Ogrody dendrologiczne
- Pomniki przyrody

FORMY OCHRONY PRZYRODY NA SZLAKACH KAJAKOWYCH POWSTAŁYCH W RAMACH PROJEKTU

- Obszary Natura 2000:
 - Dolina Dolnego Bugu PLB140001
 - Ostoja Nadbużańska PLH140011
 - Poleska Dolina Bugu PLH060032

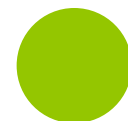
- Nadbużański Park Krajobrazowy
- Park Krajobrazowy Podlaski Przełom Bugu
- Sobiborski Park Krajobrazowy
- Strzelecki Park Krajobrazowy

- Transgraniczny Rezerwat Biosfery UNESCO „Polesie Zachodnie”
- Rezerwat Ogólnozoologiczny „Bug”

PROGRAM NATURA 2000

- Natura 2000 – forma ochrony przyrody wprowadzona do polskiego prawa w 2004 r., w związku z przystąpieniem do UE
- Obszary takie powstają we wszystkich państwa UE tworząc **Europejską Sieć Ekologiczną Obszarów chronionych Natura 2000**

EUROPEJSKIE PODSTAWY PRAWNE

- Podstawą funkcjonowania programu są dwie unijne dyrektywy: Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa
 - **Dyrektywa Ptasia** – wyznacza ostoje dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem
 - **Dyrektywa Siedliskowa**– ustala zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo
- Dyrektywy
 - wyznaczają dwa typy obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO), specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)
 - określają także m.in. listę gatunków fauny i flory zagrożonych wyginięciem

EUROPEJSKIE PODSTAWY PRAWNE

- Obszary Natura 2000 wyznacza się zgodnie z jednolitymi kryteriami naukowymi
- Sieć Natura 2000 to dodatkowy system ochrony przyrody, który nakłada się na funkcjonujące już krajowe systemy ochrony przyrody
- Sieć Natura 2000 stanowi ich uzupełnienie i zdecydowane wzmocnienie

CELE EUROPEJSKIEJ SIECI NATURA 2000

1. Podstawowym i pierwszym celem funkcjonowania obszarów Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważa się za cenne i zagrożone w skali całej Europy
2. Drugim celem jest ochrona bioróżnorodności biologicznej

Do sieci Natura 2000 włącza się obszary:

- mające globalne lub europejskie znaczenie dla zachowania siedlisk i gatunków
- szczególnie reprezentatywne dla danego kraju UE
- o stosunkowo wysokim stopniu zachowania struktury i funkcji siedliska przyrodniczego
- występowania bardzo licznych populacji określonych gatunków
- o dużym zagęszczeniu populacji gatunków szczególnej troski

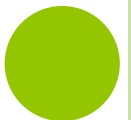

NATURA 2000:

Obecnie w Polsce sieć Natura 2000 zajmuje prawie 1/5 powierzchni lądowej kraju.

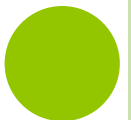
W jej skład wchodzi:

- 145 obszarów ptasich;
- 849 obszarów siedliskowych.

DOLINA DOLNEGO BUGU PLB140001

- Nazwa: Dolina Dolnego Bugu
- Kod obszaru: PLB140001
- Rodzaj ochrony: Dyrektywa ptasia
- Data wyznaczenia w Polsce: 2004-11-05
- Powierzchnia [ha]: 74309,9200
- Plan Zadań Ochronnych: Tak

- Obszar obejmuje ok. 260 km odcinek doliny Bugu od ujścia Krzyny do Jeziora Zegrzyńskiego.
- Większość doliny pokrywają suche, ekstensywnie użytkowane pastwiska.
- Obszary bagienne są usytuowane głównie przy ujściach rzek, dopływów Bugu, oraz wokół pozostałych fragmentów dawnych koryt rzecznych.
- Koryto Bugu jest w większości nie zmienione przez człowieka, pozostały tu liczne, piaszczyste wyspy, nagie lub porośnięte wierzbowymi lub topolowymi łęgami nadrzeczными; wzdłuż rzeki występują dobrze rozwinięte zarośla wierzbowe. Pierwsza terasa rzeki obfituje w starorzecza, zróżnicowane pod względem wielkości, głębokości i stopnia porośnięcia przez roślinność wodną. Do ostoi włączony jest także kompleks lasów liściastych między miejscowościami Drażniew i Platerów.

PRZEDMIOTY OCHRONY

- W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek (PCK), bocian czarny, brodziec piskliwy, cyranka, czajka, czapla siwa, krwawodziób, kszyc, kulik wielki (PCK), płaskonos, podróżniczek (PCK), rybitwa białoczarna (PCK), rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, rycyk, sieweczka rzeczna, sieweczka obrożna (PCK), zimorodek, błotniak stawowy;
- W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: bocian biały, kania czarna, derkacz, wodnik i samotnik.

OSTOJA NADBUŻAŃSKA PLH140011

- Nazwa: Ostoja Nadbużańska
- Kod obszaru: PLH140011
- Rodzaj ochrony: Dyrektywa siedliskowa
- Data wyznaczenia w Polsce: 2008-02-05 Powierzchnia [ha]:
46 036,74
- Plan Zadań Ochronnych: Tak

- Ostoja obejmuje ok. 260 km odcinek doliny Bugu od ujścia Krzyny do Jeziora Zegrzyńskiego. Większość doliny pokrywają suche, ekstensywnie użytkowane pastwiska. Obszary bagienne są usytuowane głównie przy ujściach rzek, dopływów Bugu oraz wokół pozostałych fragmentów dawnych koryt rzecznych.
- Koryto Bugu jest w większości nie zmienione przez człowieka, pozostały tu liczne, piaszczyste wyspy, nagie lub porośnięte wierzbowymi lub topolowymi łęgami nadrzecznymi, z dobrze rozwiniętymi zaroślami wierzbowymi.
- Pierwsza terasa rzeki obfituje w starorzecza, zróżnicowana pod względem wielkości, głębokości i stopnia porośnięcia przez roślinność wodną. Do ostoji włączony jest także kompleks lasów liściastych między miejscowościami Drażniew i Platerów. Lasy zajmują niecałe 20% obszaru. Dominują siedliska nieleśne: łąki i pastwiska oraz uprawy rolnicze.

PRZEDMIOTY OCHRONY

- Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi
- Starorzecze i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne
- Zalewane muliste brzegi rzek
- Suche wrzosowiska
- Murawy kserotermiczne
- Zmiennowilgotne łąki trzęslicowe
- Łąki świeże
- Grądy
- Łęgi wierzbowo topolowe
- Olsy
- Wydra bóbr, kumak boleń piskorz

POLESKA DOLINA BUGU PLH060032

- Nazwa: Poleska Dolina Bugu
- Kod obszaru: PLH060032
- Rodzaj ochrony: Dyrektywa siedliskowa
- Data wyznaczenia w Polsce: 2009-03-06 Powierzchnia [ha]:
8173,2400
- Plan Zadań Ochronnych: Nie

- Ostoja położona jest we wschodniej Polsce, na Polesiu Zachodnim. Obszar obejmuje 6 odcinków doliny rzeki Bug, między Sławatyczami, a Dubienką. Ostoja przebiega wzdłuż polsko - ukraińskiej granicy. W ostoji znalazła się lewobrzeżna (polska) część doliny. Obszar obejmuje najcenniejsze przyrodniczo i szczególnie atrakcyjne krajoznawczo odcinki doliny środkowego Bugu. Dolina Bugu jest jedną z niewielu dolin dużych rzek europejskich, która zachowała tak naturalny charakter. O jej naturalności świadczą liczne meandry i starorzecza oraz dobrze zachowane siedliska związane z dolinami rzecznyymi. W dolinie Bugu znajdują się rozległe łąki ekstensywnie użytkowane, wśród których spotyka się łagodne, piaszczyste wzniesienia z murawami ciepłolubnymi. Obniżenia terenu natomiast porastają płaty łągów i zarośli wierzbowo-topolowych. Zidentyfikowano tu 6 rodzajów siedlisk cennych dla przyrody europejskiej, które zajmują w sumie 66% obszaru. Największą powierzchnię z nich zajmują łąki użytkowane ekstensywnie (30%) oraz starorzecza (12%). Obszar obejmuje także miejsca bytowania wielu gatunków owadów, płazów i drobnych ssaków, występujących tu w bogatych populacjach. Ogółem stwierdzono tu 26 gatunków zwierząt ważnych dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy. Szczególnie bogata jest tu ornitofauna np. rybitwa białowąsa, rybitwa czarna oraz bardzo rzadka rybitwa zwyczajna. Cała dolina Bugu jest uważana za korytarz ekologiczny o randze europejskiej.

PRZEDMIOTY OCHRONY:

- Łąki trzęslicowe
- Łąki świeże użytkowane ekstensywnie
- Starorzecza
- Śródlądowe murawy napiaskowe
- Łęgi wierzbowo topolowe

NADBUŻAŃSKI PARK KRAJOBRAZOWY

- Nadbużański Park Krajobrazowy położony jest w środkowo-wschodniej części województwa mazowieckiego. Swym zasięgiem obejmuje lewobrzeżną część doliny Dolnego Bugu od ujścia rzeki Tocznej w miejscowości Drażniew (w gminie Korczew) do ujścia Liwca w pobliżu Kamieńczyka (w gminie Łochów), a także fragment dolnej Narwi. Jest jednym z największych parków krajobrazowych w Polsce, chroni prawie 120 km rzeki Bug i 40 km Narwi. Obecnie powierzchnia parku wynosi 74.136,50 ha, a razem z otuliną 113.671,70 ha. Utworzony został w 1993 r.
- Obszar Parku charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem krajobrazu. Ochroną objęte są tereny nadrzeczne meandrujących, nizinnych rzek: Bugu, Narwi i Liwca, z licznymi starorzeczami i wyspami, dobrze wykształcone tarasy zalewowe, torfowiska, nadrzeczne lasy łęgowe, łąki i pastwiska, kompleksy wydmowe oraz duże kompleksy leśne Puszczy Białej, Lasów Łochowskich, Lasów Ceranowskich i Lasów Miedzyńskich. Na terenie parku znajduje się 13 rezerwatów przyrody (6 leśnych, 3 ornitologiczne, 2 florystyczne, 1 torfowiskowy, 1 krajobrazowy): „Bartnia”, „Biele”, „Bojarski Grąd”, „Czapłowizna”, „Dzierżeńska Kępa”, „Jegiel”, „Moczydło”, „Popławy”, „Stawinoga”, „Sterdyń”, „Ślize”, „Wielgolas”, „Wilcze Błota”.

PARK KRAJOBRAZOWY PODLASKI PRZEŁOM BUGU

- Park Krajobrazowy Podlaski Przełom Bugu obejmuje kilkudziesięciokilometrowy odcinek doliny Bugu przyległy do granicy z Białorusią. Powierzchnia Parku: 15 511,00 ha (województwo lubelskie), 15393,00 ha (województwo mazowieckie). Rok utworzenia: 1994r. Największym walorem krajobrazowym Parku jest przełomowa dolina rzeki, wijącej się wśród morenowych wzgórz osiagających kilkadziesiąt metrów wysokości względnej. Nieuregulowany, silnie meandrujący Bug przecina pas wzgórz morenowych utworzonych w okresie zlodowacenia środkowopolskiego. Sama dolina rzeki nie jest jednorodna. Miejscami jest szeroka, z licznymi starorzeczami, mokradłami i oczkami wodnymi, a miejscami zwęża się i głęboko wcina w otaczające ją wysoczyzny, tworząc wysokie na kilkadziesiąt metrów skarpy. Deniwelacje sięgają tu 85 m i należą do największych na obszarze pasa nizin. Dolina rzeki jest zróżnicowana, miejscami jest szeroka, z licznymi starorzeczami i dopływami, zdarzają się jednak miejsca, w których Bug się zwęża, wcinając się w otaczające wysoczyzny, tworząc wysokie skarpy. Rzeka Bug na przełomowym odcinku jest kręta, jej brzegi są raz wysokie i urwiste, innym razem łagodnie nachylone i piaszczyste albo bagniste i niedostępne. Elementem urozmaicającym krajobraz są także rozcinające wysoczyzny doliny większych dopływów Bugu. W obrębie Parku do Bugu uchodzą: Krzna, Czyżówka, Sarenka, Toczna, Kołodziejka i Czapelka.

SOBIBORSKI PARK KRAJOBRAZOWY

- Sobiborski Park Krajobrazowy zajmuje pow. 11133,03 ha w tym na terenie Nadleśnictwa Sobibór ok. 9275,66 ha. Tą formą ochrony objęty jest niemal cały obręb Sobibór i wschodnia część obrębu Dubeczno. Park powołano dla ochrony lasów z torfowiskami i śródleśnymi jeziorami położonymi we wschodniej części Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. Najcenniejsze fragmenty chronione są w postaci aż sześciu rezerwatów przyrody.
- Lasy stanowią ponad 85% powierzchni parku a około 2% stanowią wody wśród nich 7 śródleśnych jezior o łącznej powierzchni 209,89 ha.
- Ukształtowanie powierzchni Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego ma wybitnie równinny charakter.

STRZELECKI PARK KRAJOBRAZOWY

- **Strzelecki Park Krajobrazowy** zajmuje obszar 12026 ha, z czego administrowane przez Nadleśnictwo Strzelce – 8364 ha. Park utworzono na granicy powiatów chełmskiego oraz hrubieszowskiego.
- Park to głównie tereny płaskie, charakteryzujące się ubogą rzeźbą. Wschodnią granicę stanowi piękna dolina Bugu z licznymi zakolami, natomiast zachodnią rzeka Wełnianka. Park to przede wszystkim lasy liściaste i mieszane, które zajmują 64% jego terenu.

TRANSGRANICZNY REZERWAT BIOSFERY UNESCO „POLESIE ZACHODNIE”

- Transgraniczny Rezerwat Biosfer "Polesie Zachodnie" ma powierzchnię 140 tys. ha, a jego główną część stanowi Poleski Park Narodowy, w którym chroniony jest m.in. żółw błotny. Charakterystyczne dla tych terenów są również torfowiska i bezodpływowe naturalne jeziora.
- Status rezerwatu biosfery otrzymują tylko obszary o wybitnych w skali światowej walorach przyrodniczych i kulturowych, gdzie ochrona przyrody i użytkowanie gospodarcze tworzą unikalny i wzajemnie zharmonizowany układ. TRB „Polesie Zachodnie” połączył trzy istniejące do 2012 roku osobno krajowe rezerwaty biosfery w trzech krajach: RB „Polesie Zachodnie” (Polska), RB Polesie Nadbużańskie (Białoruś) i Szacki RB (Ukraina) i jest obecnie czwartym w świecie transgranicznym rezerwatem biosfery łączącym trzy kraje. Swój unikalny charakter krajobrazowy i wartość przyrodniczą potwierdza pokrywanie się rezerwatu biosfery z innymi obszarowymi formami ochrony przyrody. Od granicy Polski, którą stanowi rzeka Bug ciągnie się on na zachód niemal 60 km w linii prostej spajając w jedną integralną całość Sobiborski Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy „Pojezierze Łęczyńskie”, Poleski Park Krajobrazowy, Poleski Park Narodowy oraz Poleski Obszar Chronionego Krajobrazu.

REZERWAT OGÓLNOZOOLOGICZNY „BUG”

- Rezerwat Ogólnozoologiczny „Bug” został utworzony w 1995 roku. Rezerwat zajmuje powierzchnię 3556,6 ha i znajduje się w dolinie zalewowej Zachodniego Bugu – cenny przyrodniczo kompleks ze starorzeczami, łąkami, bagnami, terasami zalewowymi, lasami i krzewy, w których można spotkać rzadkie gatunki zwierząt z czerwonej listy Ukrainy: bociana czarnego (w czasie żerowania), żurawia (w przelocie), wydrę zwyczajną i derkacza z Europejskiej Czerwonej Księgi Gatunków Zagrożonych na skalę globalną.

DIAPORAMA

Funded by
the European Union

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

This document has been published with the financial support of the European Union within the framework of the Cross-border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020. The responsibility for the content of this publication lies solely with the Municipality of Drohiczyn and can under no circumstances be regarded as reflecting the opinion of the European Union, the MA or the Joint Technical Secretariat of the Cross-border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine 2014-2020.